

”ותאמר אל העבד מי האיש הלזה... ויאמר העבד הוא אדוני”

7

תבהיר רבקה לפניך קח ונתת אשה לבן אדוניך כאשר דבר נא
יהוה: ויהי כאשר שמע עבד אברהם את דבריהם וישתחו ארצה
ליהוה: ויוצא העבד כלי כסף וכלי זהב ויבגדים ויתן לרבקה
וימגדלת נתן לאחיה ולאמה: ויאכלו וישתו הוא והאנשים אשר עמו
וילינו ויקומו בבקר ויאמר שלחני לאדני: ויאמר אחיה ואמה תשב
הנער אתנו ימים או עשור אחר מלך: ויאמר אלהם אליהם אחריו
אחי ויהנה הצליח דרכי שלחני ואלכה לאדני: ויאמרו נקרא
לנער ונשאלה את פיה: ויקראו לרבקה ויאמרו אליה תמלכי
עם האיש הזה ותאמר אלך: וישלחו את רבקה אחתם ואת מנקה
ואת עבד אברהם ואת אנשיו: ויברכו את רבקה ויאמרו לה אחתנו
את ה' לאלפי רבבה וירש וירעך את שער שנאנו: ותקם רבקה
ונצרתיה ותרכבה עליה גמלים ומלכנה אחרת האיש ויקח העבד
את רבקה וילך: ויצחק בא מבוא באר לחי ראי והוא יושב בארץ
הנגב: ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב וישא עינו וירא
והנה גמלים באים: והשא רבקה את עיניה וטרא את יצחק
ותפל מעל הגמל: ותאמר אליה עבד מיהאיש הלזה תהלך
בשדה לקראתנו ויאמר העבד הוא אדני ומקח הצעיר ומתקם:
ויספר העבד ליצחק את כליהם אשר עשה: ויבאה יצחק
האקהל שרה אמו ויקח את רבקה ותהילו לאשה והאהבה
וינתם ויצחק אחריו אמו:

בספר מ"א ע"ב

2

אמר ר' אחא יפה שוחתן של עבדי בתו אכות מתורתן של בניו. פרשתו של אליעזר שנים ונ' דפים הוא אומרה ושונה, והשרין מגופי תורה ואין דמו מטמא כבשרו אלא מריבוני המקרא, רשכיו אומר טמא הטמא. ר' אליעזר כ"ד יוסו אומר זה וזה.

מ"א ע"ב ר"ב

3

אליעזר עבר אברהם וקן ויושב בישיבה היה... שנאמר ויאמר אברהם אל עבדו וקן ביתו הבושל בכל אשר לו אר"א שבושל בחורת רבו דהוא דמשג אליעזר א"ד אלעזר שדולה ומשקה מתורתו של רבו לארדים

לע ויא (ב)

4

(ג) ויען לבן ובתואל, הקדים לבן לבתואל כי בתואל היה זקן ודברי הבית מוטלים על לבן... מה יצא הדבר, כיון שנודמן לך הדבר כאשר אתה מספר אין בידינו לדבר אליך אין או הן ואם נאמר לא, הוא רע ואין בידינו, ואם נאמר הן, הוא טוב ואין בידינו כי ביד האל הוא שהצליח דרכך עד כה.

ר"ב מ"א ע"ב

5

ויען לבן ובתואל ויאמרו מה יצא הדבר, סהיכן יצא, ר' יהושע כ"ד נחמיה כשם ר' חנינא כר וצחק סהר הסוריה יצא,

מ"א ע"ב ר"ב

6

ויגרש את האדם. גורש ויצא סגן ערן וישב לו בהר הסוריה, ששער גן ערן סמוך להר הסוריה, שם לקחו ולשם החזירו כמקום שנלקח, שנאמר (א) ויקח ה' אלהים את האדם, טאווה מקום לקחו כמקום בית המקדש, שנאמר (ב) לעבור את האדמה אשר לוקח שם.

מ"א ע"ב ר"ב

ואברהם וקן בא בימים ויהנה ברח אברהם בכל: ויאמר אברהם אל עבדו וקן ביתו המשל בכל אשר לו שים נא ידך תחת רגלי: ואשכנעך ביהנה אלקי השמים ואלהי הארץ אשר לא יתקח אשה לבני מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בקרב: כי אלי ארצי ואל מולדתי מלך ולקחת אשה לבני ליצחק: ויאמר אליו העבד אולי לא יתאבה האשה ללכת אחרי אלי הארץ הזאת השב אשיב אתי בנך אלי הארץ אשר יצאת משם: ויאמר אליו אברהם השמר לך פן תשוב את בני שמה: והנה אלהי השמים אשר לקחני מבית אבי ומארץ מולדתי ואשר דבר לי ואשר נשבע לי לאמר לורעך אתן את הארץ הזאת הוא ישלח מלאכו לפניך ולקחת אשה לבני משם: ואם לא תאבה האשה ללכת אחריך ונקית משבעתי ואת רק את בני לא תשב שמה: והשם העבד את ידו תחת רגל אברהם אדניו וישבע לו עליה דבר הוה: ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי אדניו וילך וכלי טוב אדניו בידו ויקם וילך אל ארם גהרים אל עיר נחור: ויברך הגמלים מחוץ לעיר אל באר המים לעת ערב לעת צאת השקבת: ויאמרו יהוה אלהי אדני אברהם הקרה נא לפני היום ועשה חסד עם אדני אברהם: הנה אנכי נצב על עין המים ובנות אנשי העיר יצאת לשאב מים: והנה הנער אשר אמר אליה הסיגא יך ונאשמה ואמרה שמה וגם גמליך אשקה אתה הכחת לעבדך ליצחק ובה אדע כי עשית חסד עם אדני: והיה הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יצאת אשר ילדה לבתואל בן מלכה אשת נחור אתי אברהם וכדה עלי שקמה: והנער טבת מראה מאד בתולה ואיש לא ידעה ותמד העינה ותמלא כדה ותצל: וירץ העבד לקראתה ויאמר הגמליני נא מעט מים מבדך: ותאמר שמה אדני ותמהר ותמד כדה עליה ותשקהו: ותכל להשקותו ותאמר גם לי לגמליך אשאב עד אם יכלו לשבת: ותמהר ותער כדה אליהשקת ותירץ עוד אל הבאר לשאב וששאב לכל גמליו: והאיש משתאה לה מתרש לדעת ההצליח והנה דרכו אסילא: והי כאשר כלו הגמלים לשחות ויקח האיש נום והב בקע משקלו וישני צמידים עלי ידיו עשרה והב משקלם: ויאמר בתי את הנידו נא לי הושכ בתי אביך מקום לנו ללון: ותאמר אליו בתי בתואל אנכי בן מלכה כד אשר ילדה לנחור: ותאמר אליו גם יתכן גם מקסווא רב עמנו גם מקום ללון: ויקח האיש וישתחו ליהוה: ויאמר ברוך יהוה אלהי אדני אברהם אשר לא יצוב חסדו ואמתו מעם אדני אנכי בדרך נתני יהוה בית אתי אדני: ותירץ הנער ומגד לבית אמה כד דברים האלה: ולרבקה את ושמנו לבן וירץ לבן אליהאיש החוצה אלי כע העין: והי ופראת אתי היום ואת הצמידים עלי ידיו אחריו וכשמעו את דברי רבקה אחריו ויאמר כה דבר אלי האיש ויבא אליהאיש לא והנה עמד עליהגמלים עלי העין: ויאמר בוא ברוך יהוה למה תעמד בחוץ ואנכי פניתי הפית ומקום לגמלים: ויבא האיש הפיתה ונסתח הגמלים ויתן תכן ומספוא לגמלים ומים לרחץ רגליו ורגליו וישם האנשים אשר אמו: וישם לפניו לאכל ויאמר לא אכל עד אם ילדה דברתי ויאמר דבר: ויאמר עבד אברהם אנכי: ויהנה ברח את אדני מאד ויגדל ויתן לו צאן וקסוף וזהב ועבדים ושפחת לו וגמלים וחמרים: ומלך שרה אשת אדני בן לאדני אחריו וקנתה לו ויתן לו את פל אשר לו: וישבעני אדני לא יתקח אשה לבני מבנות הכנעני אשר אנכי ישב בארצי: אם לא אלי ביתי אבי מלך ואל משפחתי ולקחת אשה לבני: ואמר אל אדני אלי לא ימלך האשה אחרי: ויאמר אלי יהוה אשר התהלכתי לפניו ושלח מלאכו אחר ויצליח דרכך ולקחת אשה לבני משפחתי ומבית אבי: או תקנה מאלתי כי תבוא אלי משפחתי ואם לא יתנו לך והיית גוי מאלתי: ואבא היום אלי העין ואמר יהוה אלהי אדני אברהם אם ישיך נא מצליח דרכי אשר אנכי הלך עליה: הנה אנכי נצב על עין המים והנה העלמה היצאת לשאב ואמרתי אליה השקיני נא מעט מים מבדך: ואמרה אלי גם אתה שמה וגם לגמליך אשאב הוא האשה אשר יקחתי והנה לבן אדני: אני טרם אכלה לדבר אלי לך והנה רבקה יצאת וכדה עלי שקמה ותמד כדה מעליה ותאמר שמה וגם גמליך אשקה ואשת וגם הגמלים השקתה: ונאשאל אתה ואמר בתי מי את ויאמר בתי בתואל בן נחור אשר ילדה לי מלכה ואשם היום עלי אפה והצמידים עלי ידיו: ואקד ואשפתנה ליהוה ואברך אתי יהוה אלהי אדני אברהם אשר נתתני בדרך אמת לקחת אתי בתי אתי אדני לבנו: ועתה אם ישיכם עשית חסד ואמת את אדני הנידו לי ואם לא הנידו לי ואפנה על ימין או על שמאל: ויצו לבן ובתואל ויאמרו מיהנה יצא הדבר לא נובל דבר אליך רע או טוב:

13

תניא ארבי אמר אינו דרך ישרה
שיבור לו סהאדם י יאהב את התוכחות שכל
זמן שתוכחות בעולם נחת רוח באה לעולם
טובה וברכה באין לעולם ורעה מסתלקת מן
כד העולם שנאמר ולמיכיתים ינעס ועליהם תבא
ברכת טוב ויש אומרים יחזיק באמנה יתירה
כד העולם שנאמר עיני כנאמני ארץ לשבת עמדי וגו'

אמר רבי (א)

7

האדם הגדול בענקים. סאריא למה
קרא אותו גדול שהיה ראוי להבראות קודם אדם הראשון, אלא אמר
הקב"ה שמא יקלקל ואין מי שיבא אחריו ויתקן, אמר הקב"ה הרי
אני בורא את האדם תחלה שאם יקלקל יבא אברהם ויתקן תחתיו.

אמר רבי (א)

8

ואביהם הלה אליו מקביר ואחוז מרעהו ופיקל שרי כו
צבאו ויאמר אלהם יצחק מדוע באתם אלי ואתם שנאתם אתי כו
ותשלחוני מאתכם: ויאמרו ראו ראינו כיהיה יהוה עמך ונאמר כו
תהי נא אלה בינו בינו ובינו ובינו ונכרתה ברית עמך: אם תעשה כו
עמנו רעה כאשר לא נגענוך וכאשר עשינו עמך רק טוב ונשלחך
בשלום אתה עתה ברית יהוה:

אמר רבי (א)

14

יהי היום ויבא

ליום ה

בני האלהים להתיצב על ה' ויבא גם השמן בתוכם ויאמר ה' אל השמן מאין תבא וען השמן וגו'
אמר לפניו רבש"ע ששתי בכל העולם כולו ולא מצאתי נאמן כעבודך אברהם שאמרת לו קום כדלפני
התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה ואפילו דבי בשעה שלא מצא מקום לקבור את שרה
[עד שקנה בר מאות שקל כסף] לא הרהר אחר מרוחך

אמר רבי (א)

9

ויאמר כי הקרה ה' אלהיך לפני.

רכי יוחנן וריש לקיש חר מנהון אמר אם
לקורבנך המצויא לך הקב"ה שנאמר וישא
אברהם את עיניו וירא והנה איל א למאכלך
על אחת כמה וכמה. וחרנא אמר אם לזיווגך
המצויא לך דכתיב הקרה נא לפני היום ב
וכתיב וירא והנה גמלים כאים ג למאכלך
על אחת כמה וכמה.

אמר רבי (א)

10

לשון בשדה לפנות ערבי וכי לא
הוה ליה ביתא או מקום אחר להתפלל
אלא אותה השדה היה אשר קנה אברהם סמוך
למטרה כו

אמר רבי (א)

11

האשה

גקנית בשלש דרכים וקנה את עצמה בשתי
דרכים נקנית בכסף

וכסף מצ"ל *גמר קוזה קוזה משדה
זכר עפרון כתיב הכא כו יקח איש אשה וכתיב
נולדו להם נתתי כסף השדה קח ממני וקוזה
על מקו אוקרי קנין דכתיב השדה אשר קנה אברהם
אי נמי שדות בכסף יקנו

אמר רבי (א)

12

הנה הטללות באו העיר ללכדה והעיר נתנה כו
בגד הכסדים הנלחמים עליה מפני התרב והרעב והעדר ואשר
דברת הנה והנה ראיה ואמה אמרת אלי אדני יהוה קנה לך השדה כו
בכסף והעד עדים והעיר נתנה בגד הכסדים: והי דכרי יהוה כו
אלי רמיהו לאמר: הנה אני יהוה אלהי כלי בשר הממני: ופלא כו
כל דברי: לכן כה אמר יהוה הנני נתן את העיר הזאת בגד הכסדים כו
ויבד ויבדד ראצור מלך כבבל ולכדה:

כיה אמר יהוה כאשר הבאתי אליהם הנה
את פלי הרעה הגדולה הזאת כן אנכי מביא עליהם את כלי הטובה
אשר אנכי דבר עליהם: ונקנה השדה בארץ הזאת אשר אתם
אמרים שקמה היא מאין אדם ובהנה נתנה בגד הכסדים: שדות
בכסף יקנו וכתוב בספר וחתום והעד עדים בארץ בגדו ובכסדי
ירושלם ובצרי יהודה ובצרי יהודה ובצרי השפלה ובצרי הנגב
כיה אשיב את שבותם נאם יהוה:

אמר רבי (א)